

«Και με τον αστυφύλαξ και με τον χωροφύλαξ» η Τουρκία μετά την αίτησή της για ένταξη στους BRICS

Του Νότη Μαριά

Αίσθηση προκάλεσε στην διεθνή ειδησεογραφία η είδηση του Bloomberg σύμφωνα με την οποία η Τουρκία χώρα μέλους του NATO και υποψήφια προς ένταξη στην ΕΕ, τελικά υπέβαλε αίτηση ένταξης και στους BRICS (www.bloomberg.com 2/9/2024). Και παρά τα «ήξεις αφίξεις» του εκπροσώπου του κυβερνώντος κόμματος AKP Ομέρ Τσελίκ (www.dailysabah.com 3/9/2024) η είδηση επιβεβαιώθηκε με τον πιο πανηγυρικό τρόπο από το Κρεμλίνο (www.latimes.com 4/9/2024 και www.dailysabah.com 4/9/2024) καθώς στην παρούσα φάση η Ρωσία ασκεί την κυλιόμενη Προεδρία των BRICS. Μάλιστα η αίτηση υποβλήθηκε εδώ και μερικούς μήνες (<https://www.dailysabah.com> 2/9/2024). Επιπλέον σύμφωνα με κινεζικές πηγές ο Ερντογάν πρόκειται να συμμετάσχει στην σύνοδο κορυφής των BRICS που θα γίνει από 22-24 Οκτωβρίου 2024 στο Καζάν της Ρωσίας (<https://english.news.cn> 5/9/2024).

Το μπλοκ των BRICS αρχικά δημιουργήθηκε το 2009 στο Yekaterinburg της Ρωσίας από τη Βραζιλία (B), τη Ρωσία (R), την Ινδία (I), την Κίνα (C) στις οποίες το 2010 προστέθηκε και η Νότια Αφρική (<https://abcnews.go.com> 24/8/2024). Όμως το ακρωνύμιο BRIC είχε ήδη καθιερωθεί από το 2001 από τον οικονομολόγο Jim O' Neill

Η οικονομική ισχύς των BRICS εκφράζεται πέραν των άλλων και σε επίπεδο ΔΝΤ όπου η quota τους από 8,4% το 2001 έφτασε στο 25,8% το 2022, ενώ το ίδιο διάστημα η quota των G-7 μειώθηκε από 64,6% στο 42,9% (<https://www.ilgiornale.it> 23/8/2023).

Βέβαια ο Ερντογάν εδώ και χρόνια έχει εκδηλώσει την επιθυμία να συμμετάσχει η Τουρκία στους BRICS. Μάλιστα η κομπορρημοσύνη του τον είχε οδηγήσει στο να ζητήσει όχι μόνο την ένταξη της Τουρκίας στους BRICS αλλά και να απαιτήσει να προστεθεί στα αρχικά των BRICS και ένα T (<https://tass.com> 30/7/2018) συμβολίζοντας έτσι την Τουρκία (<https://www.hurriyetdailynews.com> 29/7/2018). Καθ’ όλο λοιπόν το διάστημα από το 2018, όταν και έγινε η σύνοδος των BRICS τότε στο Γιοχάνεσμπουργκ την οποία είχε παρακολουθήσει ο ίδιος ο Ερντογάν (<https://www.frepen.gr> 8/7/2023) ζητώντας μάλιστα να γίνει μέλος του μπλοκ και η Τουρκία (<https://tass.com> 30/7/2018), μέχρι και την ιστορική σύνοδο του NATO στο Βίλνιους στις 11 Ιουλίου 2023, τα ανοίγματα του Ερντογάν προς τους BRICS ήταν πολλαπλά και πομπώδη. Θετική ήταν επίσης από το 2018 και η στάση των τούρκων βιομηχάνων για ένταξη της χώρας τους στους BRICS καθώς έβλεπαν σημαντικές οικονομικές ευκαιρίες (<https://www.trt.world.com> 2018).

Μάλιστα στο διάστημα μεταξύ Μαΐου και Ιουλίου 2023 τουρκικές πηγές θεωρούσαν λίγο έως πολύ δεδομένη την ένταξη της Τουρκίας στους BRICS. Στο πλαίσιο αυτό το πρακτορείο ειδήσεων Anadolu πρόβαλε δηλώσεις του «πατέρα» του ακρωνύμιου BRIC οικονομολόγου Jim O’ Neill σύμφωνα με τις οποίες η Τουρκία αποτελούσε «το πασιφανές έθνος για ένταξη στους BRICS» (<https://www.aa.com> 12/5/2023). Στη συνέχεια ακολούθησαν και άλλα δημοσιεύματα για την πιθανότητα ένταξης της Τουρκίας στους BRICS (<https://moderndiplomacy.eu> 26/7/2023). Έτσι παρά τα ερωτηματικά στον διεθνή τύπο για το πόσο σοβαρή ήταν πράγματι η διάθεση της Τουρκίας να ενταχθεί στους BRICS, τούρκοι αναλυτές έσκιζαν τα ιμάτιά τους για το πόσο σημαντική θα ήταν δήθεν για την ανθρωπότητα!!! η ένταξη της Τουρκίας στους BRICS.

Πάντως παραμονές της περυσινής Συνόδου κορυφής των BRICS που έλαβε χώρα στο Γιοχάνεσμπουργκ στις 23 Αυγούστου 2023 (<https://www.globaltimes.cn> 23/8/2023) η Άγκυρα είχε επιχειρήσει να «πετάξει χαμηλά» αναφερόμενη γενικά στους BRICS που τότε εκπροσωπούσαν το 42% του παγκόσμιου πληθυσμού, το 26% της παγκόσμιας γεωγραφικής έκτασης και το 25% του παγκόσμιου ΑΕΠ (<https://www.dailysabah.com> 8/8/2023), αποφεύγοντας να μιλήσει για την ταμπακέρα, δηλαδή για το κατά πόσο είχε πράγματι υποβάλει τότε αίτηση ένταξης στους BRICS η οποία υποτίθεται ότι θα εξεταζόταν στην εν λόγω Σύνοδο κορυφής των BRICS.

Τελικά αυτό που έγινε πέρσι ήταν να γίνουν δεκτές 6 αιτήσεις προσχώρησης στους BRICS και ως εκ τούτου από 1/1/2024 να κληθούν να πλαισιώσουν τα πέντε αρχικά μέλη των BRICS, έξι άλλες χώρες. Έτσι η αρχική πεντάδα των BRICS αποφασίστηκε να συμπληρωθεί από την Αργεντινή, τη Σαουδική Αραβία, την Αίγυπτο, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, την Αιθιοπία και το Ιράν (<https://abcnews.go.com> 24/8/2024). Να σημειωθεί βεβαίως ότι η Αίγυπτος και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα ήταν ήδη μέτοχοι της Νέας Αναπτυξιακής Τράπεζας, άλλως BRICS Bank, που είχε ήδη ιδρύσει το μπλοκ (www.dw.com 23/8/2023), ενώ η Αιθιοπία που είχε μάλιστα υποβάλλει τυπικά αίτηση ένταξης στους BRICS (<https://sowetanlive.co.za> 30/6/2023), λίγο πριν γίνει δεκτή η αίτηση ένταξής της στους BRICS είχε πετύχει την αναστολή πληρωμής σημαντικού ποσού εξωτερικού της χρέους για το 2023/2024 προς την

Κίνα (<https://www.reuters.com> 24/8/2023).

Τελικά μετά την εκλογή του στον προεδρικό θώκο ο νεοφιλελεύθερος Μιλέι επέσυρε την ένταξη της Αργεντινής από τους BRICS στα τέλη Δεκεμβρίου 2023 (www.bbc.com 29/12/2023).

Παρά το γεγονός ότι η Ινδία αλλά και η Βραζιλία ήταν ιδιαίτερα επιφυλακτικές στην διεύρυνση των BRICS (www.dw.com 23/8/2023), με τη Βραζιλία μάλιστα να δηλώνει ότι ήταν αδύνατον «με τη μία» να δεχθούν στους BRICS 23 νέα μέλη, οι πέντε αποφάσισαν στην πορεία να ενταχθούν στους BRICS πάνω από 20 νέα μέλη (<https://www.kompas.id> 22/8/2023).

Στο πλαίσιο αυτό προφανώς εντάσσεται και η πιθανολογούμενη ένταξη της Τουρκίας στους BRICS.

Άλλωστε αυτό είχε διαφανεί ήδη από τον Φεβρουάριο του 2024 σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση της ρωσικής προεδρίας των BRICS (<https://tass.com/politics> 19/2/2024) αλλά και από την επίσκεψη του Χακάν Φιντάν στην Κίνα στις 3 Ιουνίου 2024 (www.globaltimes.cn 3/6/2024). Επιπλέον λίγες μέρες μετά ο Χακάν Φιντάν συμμετείχε στη συνάντηση των υπουργών εξωτερικών των BRICS στο Nizhny Novgorod της Ρωσίας (www.dailysabah.com 11/6/2024)

Σύμφωνα με εκτιμήσεις η απόφαση της Τουρκίας να ενταχθεί στους BRICS φαίνεται ότι άρχισε να ωριμάζει μετά την αποτυχία του πραξικοπήματος το 2016, το οποίο η Άγκυρα θεωρεί ότι στηρίχθηκε από τις ΗΠΑ προκειμένου να ξεφορτωθούν τον Ερντογάν. Επιπλέον και καθώς φαίνεται ότι ουσιαστικά έχει κολήσει κάθε προοπτική ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ, η Άγκυρα εκτίμησε ότι τόσο για γεωστρατηγικούς όσο και για οικονομικούς λόγους πρέπει να συνδέσει την οικονομία της ακόμη πιο άμεσα με τις οικονομίες των αναπτυσσόμενων χωρών οι οποίες επιχειρούν την αποδολαριοποίηση των εμπορικών τους συναλλαγών. Αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμο για την Τουρκία η οποία πέρσι είδε τα συναλλαγματικά της αποθέματα σε δολάρια να εξανεμίζονται και την τουρκική λίρα να καταραυιά. Επιπλέον η Τουρκία «έχει βάλει στο μάτι» και τα διάφορα κεφάλαια που θεωρεί ότι μπορεί να διασφαλίσει χωρίς ιδιαίτερα ορόσημα και προαπαιτούμενα από την BRICS Bank.

Τέλος η Άγκυρα δεν κρύβει ότι αξιοποιεί τους BRICS «ως μέσο για περαιτέρω διαφοροποίηση της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας» (www.dailysabah.com/ 20/6/2024).

Έτσι η Τουρκία αποδεικνύει για άλλη μια φορά ότι γνωρίζει καλά το παιγνίδι του «επιτηδείου ουδέτερου». Το ίδιο έπραξε κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου καθώς διατηρούσε σχέσεις με ΗΠΑ και Βρετανία ενώ είχε ταυτόχρονα είχε συνάψει και σύμφωνο φιλίας με τον Χίτλερ.

«Και με τον αστυφύλαξ και με τον χωροφύλαξ» για άλλη μια φορά λοιπόν η Τουρκία.

Ο Νότης Μαρίας είναι Καθηγητής Θεσμών της ΕΕ στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, πρώην Ευρωβουλευτής, notismarias@gmail.com

[Πηγή](#)